

УДК 398(497.2)

БОЛГАРСЬКІ СЕРІЙНІ ФОЛЬКЛОРИСТИЧНІ ВИДАННЯ: ТЕМАТИКА І ПРОБЛЕМАТИКА

Огієнко І.С.

Інститут мистецтвознавства, фольклористики і етнології
імені М.Т. Рильського
Національної академії наук України

У статті зроблено огляд болгарських фольклористичних видань – багатотомних серійних збірників «Сборник за народни умотворения и народопис», «Регионални проучвания на българския фолклор», «Проблеми на българския фолклор». Подано характеристику видань, коротко описано історію їх заснування, розглянуто тематику і проблематику збірників.

Ключові слова: фольклористика, етнологія, «Сборник за народни умотворения и народопис», «Регионални проучвания на българския фолклор», «Проблеми на българския фолклор».

Постановка проблеми. Сучасний стан болгарської фольклористичної науки визначає актуальність проведення огляд болгарських фольклористичних багатотомних збірників «Сборник за народни умотворения и народопис», «Регионални проучвания на българския фолклор», «Проблеми на българския фолклор», що дає змогу дати оцінку діяльності болгарських фольклористів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комплексного дослідження, присвяченого опису згаданих вище болгарських фольклористичних багатотомних збірників, ще не було проведено. Частково вони аналізуються в дисертаційному дослідженні С. Лефтерової.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Уперше українськими дослідниками зроблено огляд тематики і проблематики фольклористичних багатотомних збірників.

Мета статті – охарактеризувати вищезгадані видання, коротко описати історію їх заснування, розглянути тематику і проблематику збірників.

Виклад основного матеріалу. В історії болгарської фольклористики важливе місце займають багатотомні серійні збірники – «Сборник за народни умотворения и народопис», «Регионални проучвания на българския фолклор», «Проблеми на българския фолклор», які й до сьогодні готує і видає Інститут етнології, фольклористики з Етнографічним музеєм Болгарської академії наук. З довільною періодичністю і в наш час продовжує виходити «Сборник за народни умотворения и народопис». Перший том вийшов ще в 1889 р. як друкований орган Міністерства народної освіти. Ідея такого періодичного наукового видання етнографічного характеру виникла в Івана Шишманова, який був його засновником і редактором перших вісімнадцяти томів (до 1902 р.). Спочатку видання називалося «Сборник за народни умотворения, наука и книжнина» («Збірник фольклору, науки і писемності») і поділялося на три розділи: науковий, в якому публікувалися наукові статті; літературний – для художніх творів і критики на них; фольклорний – для фольклорних і етнографічних матеріалів. Згодом структура видання змінилася, перші два розділи зникли, а в збірнику почали публікуватися тільки фольклористичні і етнографічні матеріали. З 1903 р. видання стало друкованим органом Болгарського літературного товариства, на основі якого в 1911 р.

утворилася Академія наук і, відповідно, збірник став виданням БАН. З 1913 р., з 27 тому, видання називається «Сборник за народни умотворения и народопис». З 1980 р., з 56 тому, збірник став виданням Інституту фольклору та Інституту етнографії з музеєм. На сьогодні видано 65 томів. Звісно, за тривалий час існування вигляд збірника змінювався, але фольклорні матеріали завжди в ньому домінували. З 70-х рр. ХХ ст. вигляд збірника суттєво змінився і таким є й до сьогодні: фольклорні матеріали збірника стали групуватися за регіонами і/чи жанрами фольклору, до власне фольклорних текстів стали додаватися ґрунтовні наукові статті і коментарі. В кожному з томів представлено цілісне дослідження фольклору чи його окремих жанрів того чи іншого регіону Болгарії: «Болгарський юнацький епос» («Български юнашки епос», 1971 р., т. 53), «Народна проза з Пазарджицького краю» («Народна проза от Пазарджишко», 1980 р., т. 56), «Фольклор Странджі» («Странджански фолклор», 1983 р., т. 57), «Народна проза з Благоевградського округу» («Народна проза от Благоевградски окръг», 1985 р., т. 58), «Болгарські народні балади і пісні з міфологічними і легендарними мотивами» («Български народни балади и песни с митически и легендарни мотиви», 1994, т. 59), «Народні пісні з Карнобатського краю» («Народни песни от Карнобатски край», 1993-1994, т. 60, ч. I і II), «Болгарський гайдуцький і революційний пісенний фольклор», («Български хайдушки и революционен песнен фолклор», 2001, т. 61), «Фольклор з Сакару (Оповідний фольклор)» («Фолклор от Сакар (Разказен фолклор)», 2002, т. 62, ч. 1), «Фольклор з Сакару (Пісні і інструментальні мелодії)» («Фолклор от Сакар (Песни и инструментални мелодии)», 2011, т. 62, ч. 2), «Народні пісні зі східної частини Старої планини» («Народни песни от източно Старопланиние», 2007, т. 63), «Народні пісні з Фракії» («Народните песни от Тракия», 2012, т. 64), «Народні пісні зі Странджанського краю» («Народните песни от Странджански край», 2013, т. 65). Т. 55 «Болгарський юнацький епос», упорядниками якого є Р. Ангелова, Л. Богданова, Цв. Романська, Е. Стоін, Ст. Стойкова, є першим виданням, в якому вичерпно представлено болгарські юнацькі пісні. До збірника ввійшло 642 пісні і 211 прозових творів, записаних протягом 1961-1965 років, з короткими коментарями до кожного твору. Тексти

згруповано на розділи, в кожному з яких представлено різну тематику. Так, наприклад, є пісні з історико-героїчної тематикою (Цв. Романська), пісні з фантастично-легендарною тематикою (Ст. Стойкова), пісні з побутовою і новелістичною тематикою (Р. Ангелова), прозові твори про героїв юнацького епосу (Цв. Романська), є розділ про особливості мелодій народних пісенних творів цього жанру (Е. Стоїн). Окрім того, подано й статтю про історію вивчення юнацького епосу в Болгарії, а також додатки, в яких пояснюється діалектизм, згруповано мотиви, подано вказівники, п'ять карт, на яких позначено поширення юнацьких пісень з окремими сюжетами і розповіді про короля Марка (кralи Марко). До т. 56 «Народна проза з Пазарджицького краю» (ред. Р. Ангелова-Георгієва) ввійшли записи І. Джуренова, який за 30 років зібрав близько 500 казок і близько 500 пісень, легенд, переказів, анекдотів, прислів'їв, приказок, загадок, лікарських рецептів, мовленнєвих фраз та виразів, що властиві тому краю. В т. 57 «Фольклор Странджі» (ред. П. Ангелова-Георгієва) представлено різні жанри фольклору – пісні, легенди, перекази, казки, розповіді, анекдоти, прислів'я, приказки, скоромовки, загадки, прокляття, благословення, замовляння, тексти дитячого фольклору, записані Горо Горовим протягом більш, ніж 40-річного проміжку, в Странджі. Домінують у збірнику пісні, представлені з варіантами. В кінці наведено покажчики – населених пунктів, в яких записувалися твори, інформаторів, географічних назв. В наступному томі «Народна проза з Благоєвградського округу» (т. 58, 1985 р.), упорядниками якого є Л. Даскалова, Д. Добрева, Й. Коцева, С. Міцева, представлено зразки фольклорної прози одного з південних регіонів Болгарії, простежено процеси функціонування і зміну фольклорних текстів. Різноманіття пісенного фольклору одного регіону можна побачити у т. 59 «Народні пісні з Карнобатського краю» (1994 р.). Перше всестороннє вивчення пісенної традиції того краю зробив Д. Тодоров, записавши і систематизувавши близько 1300 пісенних творів. В 60 т. під назвою «Болгарські народні балади і пісні з міфічними і легендарними мотивами» («Български народни балади и песни с митологични и легендарни мотиви» (ч. I, 1993; ч. II, 1994), упорядкованого Л. Богдановою, Ст. Бояджієвою, Н. Кауфманом, К. Михайловою, Л. Парпуловою, С. Петковою, Ст. Стойковою, найповніше серед усіх існуючих до цього часу видань представлено болгарські балади і пісні на міфічну, легендарну, побутову, історичну тематику. В двох частинах представлено 1449 текстів, записаних в різних регіонах Болгарії, до 581 тексту наведено й ноти. У вступній частині зроблено детальний аналіз зібраного матеріалу, описано історію збирання і дослідження та тогочасний стан балад і пісень такого жанру в Болгарії. Перший том складається з розділів «Міфологічні пісні та балади» і «Релігійно-легендарні балади». Також у ньому опубліковано наукові розвідки П. Динєкова «В світі болгарської народної балади» і Н. Кауфмана «Мелодії пісень балад». До наступному тому є розділи «Побутові балади», «Історичні і гайдуцькі балади». Збірник цінний науковими поясненнями, коментарями, характеристиками, різносторонніми довідковими

матеріалами, покажчиком опублікованих варіантів, інформацією про виконавців, словником.

Після 2000 р. підготовлено 5 томів (Т. 61 2001; Т. 62 2002; Т. 63 2007, Т. 64 2012, Т. 65 2013). Т. 61 «Болгарський гайдуцький і революційний пісенний фольклор» («Български хайдушки и революционен песенен фолклор») (2001 р.), в укладанні якого взяли участь Ц. Романска, Л. Богданова, І. Живков, Р. Іванова, С. Стойкова, представляє 853 пісні, що не публікувалися раніше і були записані протягом 1968-1972 рр. в 280 населених пунктах Болгарії. Збірник поділено на дві частини: гайдуцькі пісні (638) і революційні пісні (215). До т. 62 «Фольклор з Сакару», частина I «Оповідний фольклор» («Фолклор от Сакар», ч. I «Разказен фолклор») (2002 р.), упорядкованого С. Міцевою, ввійшли різні жанри прозового фольклору, записаного в одному з районів Південно-Східної Болгарії. В збірнику представлено 439 текстів, записаних от близько 200 інформаторів в 31 населеному пункті в 80-х рр. XX ст. Тексти поділено на дві групи – казкова і неказкова проза. До казкової прози ввійшли казки про тварин, чарівні казки, казки-легенди, гумористичні казки, анекдоти, жарти, кумулятивні казки. Серед неказкової прози представлені розповіді про життя і навколишній світ, зокрема про історичні події, походження топонімів та інших назв, астрономію, гадання; про потойбічний світ, зокрема про святих і про демонів; про обрядові практики, вірування, уявлення, переказ змісту пісень. Упорядниця додала свої пояснення історичної і етнографічної спрямованості, що сприяє глибшому розумінню представленого матеріалу, розробила покажчики – про населені пункти і записані в них тексти, про інформаторів, про місце наведених казок, у Каталогі болгарських казок. В 2011 р. вийшла II частина т. 62 «Фольклор з Сакару» – «Пісні і інструментальні мелодії» («Песни и инструментални мелодии»), підготовлена Н. Рашковою, в якій опубліковано 1568 пісень різних жанрів і 105 інструментальних мелодій. Пісенна фольклорна традиція Східної частини Старої Планини ґрунтовно представлена в 63 т. «Народні пісні зі Східної частини Старої Планини» («Народни песни от Източното старопланиние») (2007 р.). До книги ввійшло 1100 творів у словесному і нотованому вигляді, класифіковані залежно від їх функціонального призначення в календарній і родинній обрядовості. Т. 64 «Народні пісні з Тракії» («Народни песни от Тракия») (2014), упорядниками якого стали Б. Ганева, Н. Кауфман, представляє тексти і ноти до 1752 пісень, записаних в різних місцях Південно-Східної Болгарії в кінці 60-х рр. XX ст. Т. 65 «Народні пісні зі Странджанського краю» («Народните песни от Странджански край») містить 1146 пісень і 6 інструментальних мелодій, зібрані Т. Тодоровим, Н. Кауфманом, Е. Стоїн, Ц. Йордановою. Збірник відкриває вступна стаття редактора тому Д. Кауфман, за нею описано історію створення цього видання. Збірник поділяється на дві частини, в яких представлено календарно-обрядові і родинно-обрядові пісні. В кінці наведено інструментальні мелодії, покажчик пісень і населених пунктів, де їх записали, а також, від кого їх записали.

Серія «Регіональні дослідження болгарського фольклору» («Регионални проучвания на

българския фолклор») – чотирихтомне серійне видання, в кожному з томів якого досліджено фольклорну культуру окремого регіону Болгарії. Серія дає цілісне уявлення про стан фольклорної традиції і культури Болгарії. В першому томі «Від Тимока до Іскра» («От Тимок до Искър», 1989 р.), відповідальним редактором якого є Т. Тодоров, до якого ввійшли статті, виголошені на конференції в 1984 р. в м. Виршец, йдеться про різні форми, сторони й складові частини фольклорної культури Північно-Західної Болгарії. Значне місце приділено пісенному фольклору, зокрема лазарським пісням, і фольклорній неказковій прозі, зокрема етіологічним легендам. Окрім цього, описано обряди, маскарадні ігри, традиції весільного, поховального і поминального обрядів. Є описи надмогильних каменів, хліба, який печеться для обрядів поховання і поминання, чипривських килимів, чипривських виробів з золота. Описано особливості взаємовідношення між пісенним і інструментальним стилем в Північно-Західній Болгарії, замовляння і магичні дії. Звернуто увагу на тогочасний стан і розвиток польових досліджень у фольклористичній науці.

В другому томі – «Фольклорна традиція Сливенського краю» («Фолклорна традиция на Сливенския край») (1989 р.) – розглянуто епічну традицію, жнивварські пісні, особливості переказів і вірувань, властивих цьому краю, музично-танцювальний фольклор, весняні обряди з танцями, дівчачі весняні ігри, фольклорну музику і її місце в святковому календарі, регіональні варіанти матеріальної фольклорної культури, знаки для маркування культурного простору, сакральні місця, традиційна вишивка, обрядовий хліб, архітектурна фольклорна спадщина досліджуваного регіону, пам'ятки, пов'язані з культом сонця, вірування, замовляння, гадання, передбачення, прогнозування дощу. Більшість розвідок було виголошено на науково-практичних конференціях з проблем збереження і розвитку фольклорної спадщини в Сливенському регіоні в 1981, 1982, 1983, 1985 рр.

В збірнику «Фольклорні традиції в Північно-Східній Болгарії» (т. 3, 1993 р.) є статті про казки, перекази, легенди і наратив як джерела фольклорної інформації, фольклорну обрядовість і звичаї і співвідношення між фольклорним обрядом і культурною ідентичністю, пластичні мотиви на кам'яних надгробних плитах в Північно-Східній Болгарії, національні символи на церковних дзвонах, вежах з годинниками, про функції фольклорних художніх ремесел в минулому, про міфологічні персонажі, зокрема русалки, і особливості болгарської міфологічної системи, характеристики конфесійних і етнічних спільнот в Північно-Східній Болгарії. Основу видання склали доповіді, виголошені на конференції «Народні традиції Північно-Східної Болгарії» (м. Разград, 1990 р.).

У т. 4 «Північно-Західна Болгарія: спільноти, традиції, ідентичність» («Северозападна България: общности, традиции, идентичност» (2002 р.) представлено статті про етнічні і конфесійні спільноти, що жили і живуть цьому регіоні – чипровці, банатські болгары, болгарикатолики, євреї, влахи, татари та ін., про різні форми вияву їх культури; розглянуто проблему їх ідентичності, культурні цінності і фольклорні традиції; зміни, що відбуваються у традиційній

фольклорній культурі. До цього збірника ввійшли матеріали конференції «Культурна ідентичність і традиція в північно-західних болгарських землях» (вересень, 1999 р.).

Ще одним серійним виданням з фольклористики в Болгарії є збірник «Проблеми на българския фолклор» («Проблеми болгарського фольклору»). Перший том цього серійного видання вийшов в 1972 р. В ньому представлено доповіді з першого симпозиуму з проблем болгарського фольклору, що проходив в 1970 році в Софії. Збірник починається статтею П. Динекова, що присвячена розвитку болгарської фольклористики після Другої світової війни і основним проблемам, над якими працювали тогочасні фольклористи. Л. Богданова охарактеризувала стан дослідження болгарського юнацького епосу, Ст. Стойкова і А. Арнаутов – гайдуцькі пісні, С. Таринска – прозу, І. Качулев – інструментальну музику і інструменти, С. Генчев – голосіння, Р. Іванова – весільні пісні, А. Ілієва-Штирбанова класифікувала болгарський танцювальний фольклор, Р. Кацарова – перспективи фольклористичної науки, Р. Кацарова і Н. Кауфман – розвиток болгарської музичної фольклористики та ін. До другого тому під назвою «Фолклорът и народните традиции в съвременната национална култура» (1976 р.) ввійшли доповіді з Другого симпозиуму з проблем болгарського фольклору, що відбувся в 1973 році в Балчику, на якому було виголошено 28 доповідей, присвячені проблемам словесного і музичного фольклору, фольклорних традицій і звичаїв, які розглядалися в різних аспектах. Так, Т.Ів. Живков розглянув роль фольклористичної науки сьогодні і способи дослідження фольклору, виокремивши три основні напрямки: внутрішній розвиток фольклорного процесу, розвиток теорії і методології науки, вплив соціальних процесів і факторів. Б. Бенеш і Д. Тодоров описали роль традиційних фольклорних жанрів в національній культурі, Ст. Стойкова – розвиток і стан фольклору, Р. Ангелова-Героґієва, Т. Джиджев, І. Койнаков – фольклорні форми, Н. Шумада – функціональні зміни фольклору. Дослідження Ст. Генчева, Г. Данчева, А. Калоянова, К. Динчева, Е. Міцевої, Е. Колевої присвячені регіональним дослідженням фольклору і народних традицій. Значна частина доповідей присвячена фольклору і народним традиціям Добруджі (Д. Тодоров, Е. Стоїн, А. Ілієва, Н. Кауфман, М. Букурештлієв, Л. Дуков, М. Василева, Г. Михайлова). Третій том «Фолклор и общество» (1977 р.) презентує доповіді з Третього національного симпозиуму з проблем болгарського фольклору, що відбувся в 1975 р. в Кюстендилі. До збірника ввійшло 34 доповіді, тематику яких можна окреслити так: фольклор і історична доля болгарського народу (стаття П. Динекова), фольклор і культурні зміни (Ст. Стойкова), соціологічні аспекти фольклору (Т.Ів. Живков), Фольклор і болгарське суспільство в 19 ст. (Й. Холевич), варіативність у фольклорі – соціальні і естетичні аспекти (Л. Парпулова), формотворча роль соціально-побутових факторів і переосмислення фольклорних танців (А. Ілієва), тенденції пізнього розвитку болгарської балади (Ст. Бояджієва), ізоляція в болгарських чарівних казках (Й. Коцева), виконавець і глядач болгар-

ського фольклору (Р. Ангелова-Георгієва), суспільні основи музичної творчості (Ст. Джуджев). До четвертого і п'ятого томів серійного видання «Проблеми на българския фолклор» ввійшли матеріали IV симпозиуму з проблем болгарського фольклору, проведеного 8-10 червня 1977 р. в Смоляні, на якому було виголошено 46 доповідей. Четвертий том – «Фолклор, език и народна съдба» (1979) – охопив таку проблематику: мова і доля народу (П. Динеков), етнолінгвістичні аспекти фольклору (Т. Ів. Живков), семантика речей в патріархальному світі болгарина (Г. Михайлова), типологія матеріальної культури в обряді (Л. Міков), записування ритму фольклорних пісень (Т. Джиджев). Значна кількість досліджень присвячена родопському фольклору, особливостям його пісень, прозових текстів, музики, голосінь. Так, Р. Ангелова-Георгієва охарактеризувала особливості пісенного і оповідного фольклору, Ф. Черенев – роль родопського фольклору як чинника, що протистояв спробам асиміляції, І. Манолов – західнородопський музичний фольклор, Н. Кауфман – музичний фольклор малоазійських, бесарабських і банатських болгар. До п'ятого тому – «Език и поетика на българския фолклор» (1980) – ввійшли доповіді, присвячені особливостям мови фольклорних творів різних жанрів, їх поетиці. Наприклад, у розвідці Д. Тодорова і М. Младенова йдеться про текстологічні проблеми фольклорної прози, Е. Трифонові – про маскарадний гротеск в казках, М. Младенова – про мову замовлянь, Р. Кордовської – про комічне в казках про тварин, Д. Вакарельської – про рідкісні і застарілі слова в епосі, К. Динчева – про поетику пісень, Р. Іванові – про мову весільних пісень, Св. Петкової – про види вступів в міфологічних піснях, Й. Коцевої – про мовне табу в пісенному і прозовому фольклорі. Фольклорний словесний образ в літературному контексті досліджував Й. Холевич, проблеми перекладу прозових фольклорних текстів – Д. Добрева, двомовність як композиційний принцип чарівної казки – Л. Парпулова. До шостого тому «Фольклор і історія» (1982) ввійшло 42 доповіді, виголошені на V національному симпозиумі з проблем болгарського фольклору (Ямбол, 19-21 квітня 1979 р.), більшість з яких присвячені дослідженню і стану фольклорної поетичної творчості Ямбоського регіону. Так, наприклад, П. Динеков присвятив свою статтю міфів і сторії в фольклорі, Б. Путилов, Т. Живков – фольклорній історії, Т. Тодоров розробив періодизацію фольклорних музичних творів, І. Рачева, А. Ілієва – історичну типологію музичного і танцювального начала в болгарському фольклорі, Д. Кауфман описав розвиток інструментальної фольклорної музики, Й. Коцева прослідкувала зв'язок історичної дійсності з народною казкою, Й. Холевич – розглянула проблему літературної реставрації фольклорного факту. Сьомий том серійного видання «Сміх у фольклорі» (1987) представляє доповіді, прочитані на черговому симпозиумі в Габрово в червні 1982 р. 46 доповідей присвячено дослідженню сміху в різних фольклорних жанрах і формах: сміх в літературі і фольклорі (П. Динеков), фольклор і короткі сатиричні жанри (Р. Ралін), мелодика болгарських гумористичних пісень (Н. Кауфман), комічні образи і ситуа-

ції в болгарських гайдуцьких піснях (Ст. Стойкова), комічне в баладах (Ст. Бояджієва), смішне в породільній обрядовості (Г. Краєв), великодна маскарадна святковість (Л. Міков), сміх в локальній фольклорній традиції (К. Динчев), регіональні відмінності в фольклорній культурі, відображені в анекдотах (Д. Добрева). До восьмого тому – «Болгарський фольклор в слов'янській традиції» (1991) – і до дев'ятого тому – «Фольклор в сучасному світі» (1991) – ввійшли 90 доповідей, що прозвучали на симпозиумі, проведеному в 1985 р. в Монтані. У восьмому тому розвідки стосуються фольклорних явищ в загальнослов'янському і балканському контексті, тут можна прочитати про балканський субстратний етномузичний феномен і його значення в формуванні болгарської традиційної музичної системи (І. Манолов), епічного героя в фольклорі південнослов'янських народів (Р. Іванова), типологізацію атропоморфних атрибутів у веснянолітній обрядовості слов'янських народів (Л. Міков), взаємні загальнобалканські впливи в області надмогильної кам'яної пластики (І. Любенова). В наступному тому розглянуто і такі теми, як фольклор і сучасне суспільство (Т. Тодоров), деякі спостереження над ставленням до фольклору його носіїв в наш час (В. Демірев), деякі сучасні форми побутування фольклору (Е. Томова), трансформаційні процеси в структурі казки під час її переходу від фольклору до літератури (І. Ковачева), проблеми сучасної сценічної адаптації фольклору (Ж. Йорданова), фольклор і навчання (К. Динчев), фестивалі народної творчості як сучасна форма збереження і розвитку фольклору (Е. Стоїн). В десятому тому «Фолклор – ідентичність – сьвременност» (2005) представлено доповіді з симпозиуму з фольклористики, що проводився в 2002 році в Софії. Збірник складається з трьох частин, першою з яких є «Фольклор в сучасному світі – динаміка і культурне різноманіття», в якій розглядаються як сучасні фольклорні явища (наприклад, стаття Т. Джиджева стосується фольклору як засобу спілкування між людьми, Д. Айдачича – славістичної фольклористики в інтернеті, Ст. Станоева – колекції анекдотів в інтернеті, Н. Рашкової – сучасних шаманських практик в міському середовищі, С. Лозанової – залежності «фольклорна традиція – національна ідентичність» в сучасному болгарському мистецтві, Е. Атанасової – способів вираження молоді в публічному просторі Болгарії та ін.), так сучасні виконавчі практики в фольклорі (Р. Братанова дослідила виконавчий стиль і художню ідентичність, А. Георгієва – сні як орієнтир для поведінки, Д. Іванова, Е. Гринчарова – фольклорну танцювальну традицію сьогодні, В. Георгієва-Козарева у співавторстві з Т. Цанковою – габровський карнавал), і фольклор і професійне мистецтво (про фольклор як професійне мистецтво і болгарський багатоголосий спів йдеться у розвідці Д. Христової, про творчість однієї вишивальниці написала І. Станоева, про виміри фольклору у творчості пловдивських художників-монументалістів йдеться у Д. Чулової, про традиційний болгарський танцювальний фольклор і його сучасну сценічну інтерпретацію – у статті В. Герлімова). Друга частина – «Фольклорні традиції в Південносхідній

Європі» – містить розвідки про шопське багатоголосся (Д. Кауфман), про місце шопського двоголосся з Елінпелінського краю в традиції багатоголосся Балкан (Р. Драганової), про символ місяця в болгарських піснях, що виконувалися на вечорницях (Б. Ганева), про свідчення про традиційну культуру болгарських земель у записах французьких мандрівників (К. Панайотова). Третя частина – «Фольклор і ідентичність» – містить три підрозділи «Спадщина, пам'ять, ідентичність», «Суспільство і ідентичність», «Фольклор, регіональні традиції, культурна спадщина». До неї ввійшли статті про фольклоризацію і ідентичність (Р. Стателової), конструювання спадщини і реконструювання ідентичності (І. Бокової), механізми вибудовування і підтримання пам'яті спільноти у змішаних шлюбах

(В. Ганевої-Райчевої), змінні ідентичності (М. Елчинової), свята і ідентичність поляків у Болгарії (К. Михайлової), фольклорні мотиви у габрівському різьбярстві доби Відродження (Ю. Шулекової) та ін.

Висновки і пропозиції. Таким чином, болгарські фольклористичні видання – «Сборник за народни умотворения и народопис», «Регионални проучвания на българския фолклор», «Проблеми на българския фолклор» – є багатотомними серійними збірниками, в яких і до сьогодні продовжують видаватися розвідки, присвячені різноматній проблематиці болгарської фольклористичної науки. Відтак, оскільки описані описані збірники є продовжуваними виданнями, вони можуть ставати об'єктом дослідження і надалі в розвідках як болгарських, так і українських вчених.

Огиенко И.С.

Институт искусствоведения, фольклористики и этнологии
имени М.Т. Рылского
Национальной академии наук Украины

БОЛГАРСКИЕ СЕРИЙНЫЕ ФОЛЬКЛОРИСТИЧЕСКИЕ ИЗДАНИЯ: ТЕМАТИКА И ПРОБЛЕМАТИКА

Аннотация

В статье сделан обзор болгарских фольклористических изданий – многотомных серийных сборников «Сборник за народни умотворения и народопис», «Регионални проучвания на българския фолклор», «Проблеми на българския фолклор». Представлено характеристику изданий, кратко описано историю их основания, рассмотрено тематику и проблематику сборников.

Ключевые слова: фольклористика, этнология, «Сборник за народни умотворения и народопис», «Регионални проучвания на българския фолклор», «Проблеми на българския фолклор».

Ogiyenko I.S.

M.T. Rylskyy Institute of Art, Folklore Studies and Ethnology
of the National Academy of Sciences of Ukraine

BULGARIAN FOLKLORE SERIAL PUBLICATION: THEMES AND PROBLEMS

Summary

The article reviews the Bulgarian folkloristic publications – multi-series collections «Sbornik za narodni umotvorenyya i narodopys», «Rehyonalny prouchvaniya na bylgarskiya folklor», «Problemi na bylharskiya folklor». The characteristics of publications are presented, the history of their foundation is describes, the themes and problems are described.

Keywords: folklore, ethnology, «Sbornik za narodni umotvorenyya i narodopys», «Rehyonalny prouchvaniya na bylgarskiya folklor», «Problemi na bylharskiya folklor».